

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД  
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА  
курсів підвищення кваліфікації з освітньої галузі  
«Етика і курси морального спрямування»

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ  
УНІВЕРСИТЕТУ

Голова вченої ради

В.С. Курило  
(протокол №1 від 31.08.2021 р.)

Освітня програма  
вводиться в дію з «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2021 р.

В.о. ректора В.С. Курило  
(наказ № 122 - 08 від «31» 08 2021 р.)

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації  
вчителів затверджено  
на засіданні кафедри соціальної педагогіки  
Протокол № 1 від 24.08 2021 р.

Завідувач кафедри  Харченко С.Я.

## ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (навчально-методичною комісією) кафедри соціальної педагогіки у складі:

1. **Караман Олена Леонідівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки (e-mail: karaman.olena.lnu@gmail.com).
2. **Краснова Наталія Павлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки (e-mail: krasnova.natulya@gmail.com).
3. **Юрків Ярослава Ігорівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки (e-mail: yurkiv.yara@gmail.com).

## Характеристика освітньої програми:

Кількість кредитів ECTS	1.0 кредитів ECTS (30 годин)
Загальна кількість модулів	1
Форма навчання	Заочно-дистанційна

**Мета програми:** вдосконалення освітнього рівня та професійної підготовки вчителів загального середнього закладу гуманітарного профілю системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей професійної етики, а також набуття навичок їх практичного використання; забезпечення науково-інформаційної основи для формування широко освічених і соціально активних професіоналів, які усвідомлюють своє місце у сучасному суспільстві та здатних прогнозувати можливості щодо вирішення етичних проблем фахівця гуманітарного профілю.

### Завдання:

- поглиблення та вдосконалення філософсько-методологічних знань щодо ролі професійної етики в освіті, науці, суспільстві;
- ознайомлення з позитивними і негативними аспектами використання професійної етики в освіті;
- удосконалення загальної етичної підготовки як основи професійної компетентності педагогічних працівників, фахових знань і вмінь, необхідних для реалізації сучасного змісту загальної освіти;
- сприяння формуванню гуманістично-орієнтованого професійного світогляду фахівців гуманітарного профілю;
- допомога у визначенні сутності, змісту та основних категорій професійної етики, тенденції її розвитку;
- забезпечити глибоке розуміння моральних вимог до особистості фахівця гуманітарного профілю, співвідношення професійної етики та культури;
- удосконалення психологічної підготовки, яка передбачає оволодіння мінімумом знань та вмінь загальної, вікової та педагогічної психології;
- вдосконалення знань і вмінь з сучасних проблем в галузі професійної етики;
- опанування основних категорій та понять професійної етики;
- сприяти формуванню у педагогічних працівників високої моральної культури, моральної поведінки, вмінь вірно вирішувати моральні конфлікти, спонукати їх до морального самовдосконалення, підвищенню своєї моральної культури.

### Програмні результати навчання

#### загальні компетентності:

- здатність знаходити, обробляти і аналізувати необхідну інформацію для рішення етичних проблем й прийняття рішень;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати етичні проблеми;
- здатність забезпечувати безперервний саморозвиток і самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших;
- здатність застосовувати етичні знання у практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових етичних взаємозв'язків у професійній діяльності;
- здатність працювати в команді та автономно / здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність до формування власної думки, певних навичок ділового професійного спілкування;
- здатність до визначення шляхів реалізації теоретичних положень та висновків у практиці професійного спілкування;
- здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями фахівця гуманітарного профілю.

Після опанування дисципліни слухачі курсів підвищення кваліфікації повинні:

*знати:*

- історію формування етико-професійних ідей;
- способи кооперації з колегами, праці в колективі;
- основні положення і методи соціальних та гуманітарних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань;
- сутність, зміст, функції, категорії професійної етики фахівця гуманітарного профілю;
- моральні вимоги до особистості фахівця гуманітарного профілю;
- основні компоненти культури та стилі спілкування фахівця гуманітарного профілю;
- основні вимоги етики ділового спілкування моделі спілкування та способи впливу на людей;

*уміти:*

- використовувати основні положення і методи соціальних та гуманітарних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань;
- використовувати інструменти професійно-особистісного саморозвитку;
- правильно та чітко виконувати власні етичні професійні обов'язки;
- впливати на спілкування, на ситуацію у мікросоціумі, відношення між людьми, спонукати їх до тієї або іншої діяльності;
- конструктивно вирішувати міжособистісні конфлікти, працювати з масивами інформації у бібліотеках та глобальних комп'ютерних мережах.

*Комунікація:*

- використовувати набуті знання у професійному спілкуванні;
- бути підготовленим для фахової комунікації із представниками різних ділових кіл.

*Автономність та відповідальність:*

- відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу в основній та старшій школі, поширювати кращий досвід професійної діяльності;
- виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків;
- переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки.

## Модулі освітньої програми

№ з/п	Назва модуля, теми	Загальна кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
<b>Модуль 1.</b>					
1	Тема 1. Культурно-історичний огляд становлення етичної поведінки.		2		2
2	Тема 2. Професійна етика: сутність, зміст, функції,		2		2

	категорії.				
3	Тема 3. Етика відношення фахівця гуманітарного профілю до своєї праці.		2		2
4	Тема 4. Міжособистісні відношення педагога і учнів.		2		2
5	Тема 5. Особливості педагогічної етики в НУШ.			2	2
6	Тема 6. Морально-естетичні основи культури спілкування.			2	2
7	Тема 7. Такт як особлива форма функціонування педагогічної моралі.			2	2
8	Тема 8. Професійна культура. Норми, принципи та правила етикету сучасного педагога.			2	
<b>Загальна кількість годин модуля 1</b>		<b>30</b>	<b>8</b>	<b>6</b>	<b>16</b>
<b>Загальна кількість годин освітньої програми</b>		<b>30</b>	8	6	16

### Форма атестації

Атестація проводиться у формі складання (написання) курсової роботи або проєкту, по завершенню курсів видається документ встановленого зразка (сертифікат) про підвищення кваліфікації.

### ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ РОБІТ З ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ЕТИКА І КУРСИ МОРАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ»

1. Поняття «етика», «мораль», «моральність». Їх походження та взаємозв'язок. Співвідношення загальної, професійної та педагогічної етики.
2. Етико-педагогічні ідеї в історії зарубіжної соціальної та педагогічної думки.
3. Етико-педагогічні ідеї в історії вітчизняної соціальної та педагогічної думки.
4. Загальні функції педагогічної моралі.
5. Функції моральних відношень в системах: «педагог – учень», «педагог – батьки», «вчитель – педагогічний колектив».
6. Специфіка протиріч педагогічного колективу, турбота про психологічний клімат в ньому.
7. Моральні взаємовідносини педагога з категорією «важких» підлітків.
8. Діяльність класного керівника по подоланню важковихованості учнів.
9. Моральна освіта вихованців та їх батьків.
10. Діяльність педагога по вивченню моральної вихованості учнів.
11. Управління педагога моральним розвитком учнівського колективу.
12. Організація морального досвіду старшокласників.
13. Сутність педагогічного спілкування, його функції, структура, принципи, основні вимоги.
14. Технологія педагогічного спілкування, основні риси, етапи, комунікативна підготовка.
15. Підготовка школярів до спілкування.
16. Навчання учнів спілкуванню через гру.
17. Педагогічне спілкування вчителя як творчий процес.
18. Особистісна творча концепція спілкування педагога.
19. Характеристика, суть, вимоги, структура педагогічного такту. педагогічного такту.
20. Педагогічні вміння та шляхи оволодіння педагогічним тактом.
21. Педагогічний такт у керівництві учнівським колективом, у взаємовідносинах з колегами, батьками.
22. Професійна культура та техніка спілкування сучасного вчителя.
23. Індивідуальний стиль спілкування педагога, види, умови та шляхи створення.
24. Діагностика вивчення моральної вихованості учнів. Формуючі методи моральної вихованості учнів.
25. Конфлікт, його природа й типи. Особливості педагогічних конфліктів.

26. Стилі поведінки педагога при вирішенні моральних конфліктів. Прямі та непрямі методи погашення моральних конфліктів.
27. Зміст та педагогічна доцільність моральних норм в системі «педагог – батьки».
28. Сутність, форми та методи морального виховання сучасного педагога.
29. Моральні цінності педагога. Загальні та приватні методи морального самовиховання.
30. Соціальна значущість принципів педагогічної моралі як основа самовдосконалення діяльності вчителя.
31. Кодекс етики – основа моральної професійної діяльності сучасного педагога.
32. Структура педагогічної культури, її основні компоненти.
33. Шляхи підвищення педагогічної культури соціального педагога.
34. Освіченість і мораль – головні ознаки культури спілкування.
35. Професійна культура та етикет у діяльності педагогічного працівника закладу загальної середньої освіти.

### **Рекомендована література**

#### **Базові**

1. Афанасьєв І. Діловий етикет : 2-е вид., перероб. і доп. К. : «Альтерпрес», 2011. 352 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
3. Етика ділового спілкування : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко, Я. І. Юрків ; держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. 507 с.
4. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування : навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Центр навч. літ-ри, 2015. 224 с.
5. Іщук С.В. Етика соціальної роботи. Курс лекцій. Тернопіль, ТДПУ, 2018. 59 с.
6. Медведева Г.П. Этика социальной работы: Учеб. пособие. М., 2012.
7. Панфилова А. П. Деловая коммуникация в профессиональной деятельности. СПб. : Питер, 2001. 197 с.
8. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Навч. посібник. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 184 с.
9. Пиз А. Язык телодвижений. Н. Новгород : Ай Кью, 1994. 273 с.
10. Професійна етика соціального педагога : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. 562 с.
11. Шеломенцев В. М. Етикет і сучасна культура спілкування : 2-е вид. К. : Лібра, 2013. 416 с.
12. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2015. 312 с.

#### **Допоміжні**

1. Аболіна Т. ін. Прикладна етика : навч. посіб. К., 2012.
2. Беннет К. Деловой этикет и протокол. Краткое руководство для профессионала. М., 2016.
3. Бехар Г. Дело не в кофе. Корпоративная культура Starbucks. К., 2020.
4. Бралатан В., Гуцаленко Л., Здирко Н. Професійна етика : навч. посіб. К., 2019.
5. Бурховецький Д. Корпоративная магия. К., 2020.
6. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності поняття «професійна етика». Теоретичні питання освіти та виховання. К, 2011. Вип.14. С.100–104.
7. Канони професійної етики / Американська правова асоціація. 1908, 1988.
8. Кубрак О. Етика ділового та повсякденного спілкування. К., 2019.

9. Ломачинська І. М. Професійна етика: Навч. посіб. для дистанц. навчання / [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. Ун-т розвитку людини «Україна». К., 2015. 226 с.
10. Мовчан В. С. Етика. Навчальний посібник. К. : Знання, 2017. 483 с.
11. Палеха Ю. Іміджологія : навч. посіб. К., 2015.
12. Палеха Ю. Етика ділових відносин. К., 2008.
13. Професійна і прикладна етика : навч. посіб. / за заг. ред. Коцура В. П. Переяслав-Хмельницький, 2016.
14. Професійна етика публічної служби та запобігання конфлікту інтересів: навчальний посібник. Київ. 2010. 67 с.
15. Сагайдак О. Дипломатичний протокол та етикет : навч. посіб. К., 2017.
16. Тимошенко Н. Корпоративна культура. Діловий етикет. К., 2016.
17. Чайка Г. Культура ділового спілкування менеджера. К., 2016.

***Електронні джерела:***

1. Професійна етика й норми професійних ділових відносин. URL: <http://www.readbookz.com/book/159/4576>.
2. Кропив'янська О. Цінності бренду є віддзеркаленням корпоративних цінностей. URL: [http:// www. innovation.com.ua/uk/interview/640/1271](http://www.innovation.com.ua/uk/interview/640/1271).